

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitos
Toimitusjohtaja Päivi Lucenius
Vt. ensihoidon ylilääkäri Timo Irola

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON KANNANOTTO 15 MINUUTIN VARALLAOLOON YKSITYISISSÄ SAIRAANKULJETUSYRITYKSISSÄ

Lounais-Suomen Aluehallintoviraston (AVI) työsuojelun vastuualue on lähestynyt Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriä, Suomen Sairaankuljetusliittoa, Tehyä sekä SuPeria 9.9.2013 päivätyllä kirjeellä koskien AVI:n toiminta-alueella yksityisiin sairaankuljetusyrityksiin elokuussa 2013 kohdistamia työsuojelutarkastuksia (liite).

Tarkastuksilla käsiteltiin työympäristöön, työolosuhteisiin, työsuhteisiin sekä työaikaan liittyviä asioita ja tulokset olivat pääosin myönteisiä. Tarkastuksilla kävi kuitenkin ilmi, että työnantajat edellyttävät työntekijöiltä poikkeuksetta varallaoloa varsinaisen työajan lisäksi. AVI:n näkemyksen mukaan työnantajan edellyttämä 15 minuutin lähtövalmiusaika on niin lyhyt, että se haittaa kohtuuttomasti työntekijän vapaa-ajan käyttöä ja rajoittaa heidän mahdollisuuttaan lepoon. Tämän vuoksi AVI katsoo, että varallaoloajan luonne on tosiasiallisesti päivystämistä ja sitä voidaan pitää työaikana.

Työaikalain 5 §:n mukaan varallaoloajan pituus ja varallaolon toistuvuus eivät saa haitata kohtuuttomasti työntekijän vapaa-ajan käyttöä. Käytännössä 15 minuutin lähtövalmiusaika pakottaa työntekijän oleskelemaan asemapaikalla tai sen läheisyydessä, sillä kummankin ensihoitajana toimivan työntekijän on oltava tässä ajassa ambulanssissa. Jos työntekijä asuu lähellä asemapaikkaa, on hänellä mahdollisuus olla varalla omalla asunnollaan, mutta tällöinkin normaali vapaa-ajankäyttö, esimerkiksi liikunnan harrastaminen, omien lasten hoitaminen taikka kaupassa käyminen on käytännössä lähes mahdotonta.

Varallaolossa työntekijä pitää mukanaan viranomaisradiota (ns. Virve), johon tehtävä saapuu tekstiviestillä taikka kiireellisten tehtävien osalta myös puheena. Työntekijän on reagoitava Virven hälytykseen välittömästi kuittausnappia painamalla, jonka jälkeen työntekijän on lähetettävä radiolla minuutin kuluessa viesti ”vastaanotettu”.

Mikäli työntekijä ei vastaanota tehtävää minuutissa, hätäkeskus ottaa yksikköön radion kautta yhteyttä. Lisäksi kiireellisissä tehtävissä hätäkeskus saattaa antaa Virven kautta lisätietoja tehtävästä varallaolon (0-15 min.) aikana. Työntekijän on tällöin pakko vastata kutsuun ja kuunnella tehtävän lisätiedot sekä mahdollisesti esitettävä tehtävään liittyviä tarkentavia kysymyksiä. Kaikki tämä tapahtuu 15 minuutin varallaolon aikana.

Tehy yhtyy AVI:n näkemykseen siitä, että edellä kuvattu 15 minuutin vapaamuotoinen varallaolo haittaa kohtuuttomasti työntekijän vapaa-ajan käyttöä ja on siten työaikalain 5 §:n vastaista.

Pyydämme Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitosta huomioimaan Lounais-Suomen AVI:n sairaankuljetusyritysten työnantajille antamat toimintaohjeet työvuoroluettelon laatimisesta.

Helsingissä 30.9.2013.

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Mari Aspelund
lakimies
Tehy ry
p. 040 748 5635

Liite: Lounais-Suomen aluehallintoviraston kirje 9.9.2013

Lounais-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Kirje

9.9.2013

Saapui	20.9.2013	Ark.No	
Merk.	J. R. U.		
Toimenpiteet	EDUNN. U.		

Varallaolo sairaankuljetuspalveluja tuottavissa yrityksissä

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue kohdisti elokuussa 2013 valvontaa Varsinais-Suomessa toimiviin sairaankuljetuspalveluja tuottaviin yrityksiin. Tarkastuksilla käsiteltiin laajasti työympäristöön, työolosuhteisiin sekä työsuhteisiin ja työaikaan liittyviä asioita.

Tarkastusten tulokset olivat pääosin myönteisiä ja voitiin havaita, että sairaankuljetusyritykset haluaivat panostaa työturvallisuuteen ja työsuhteasioiden oikeaoppiseen hoitamiseen. Tarkastuksilla kävi kuitenkin myös ilmi, että työnantajat edellyttävät poikkeuksetta jokaisessa yrityksessä työntekijöiden varallaoloa vielä varsinaisen työajan lisäksi. Varalla oleva työpäri on velvollinen reagoimaan hälytyskeskuksen kautta tulevaan kutsuun 15 minuutissa siten, että he molemmat ovat viimeistään tässä ajassa ambulanssissa. Kyseinen vasteaika on tarkastajien näkemyksen mukaan niin lyhyt, että se haittaa kohtuuttomasti työntekijän vapaa-ajan käyttöä ja rajoittaa heidän mahdollisuuttaan lepoon. Tämän vuoksi varallaoloajan luonne on tosiasiallisesti päivystämistä ja sitä voidaan pitää työaikana. Työnantajia on ohjeistettu ottamaan tämä huomioon laatiessaan tulevia työvuoroluetteloita.

Tarkastuksilla kävi myös ilmi, että yritysten työntekijät kokevat varallaolojärjestelmän kuormittavaksi ja että työnantajat ovat tästä tietoisia. Hälytyksiä tulee siten, että osa varallaolosta aktivoituu työajaksi lähes poikkeuksetta jokaisessa työvuorossa. Näin ollen työhön sidonnaisuus on niin suurta, että se kuormittaa työntekijöitä kohtuuttomasti.

Työnantajat veloitettiin selvittämään työstä ja työoloista aiheutuvat työaikoihin liittyvät kuormitustekijät, jotta työajoista työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle aiheutuvaa vaaraa tai haittaa voitaisiin välttää tai vähentää. Työaikojen osalta tulee vaarojen selvittämisessä ja arvioinnissa huomioida työhön sidonnaisuuden aiheuttama kokonaiskuormitus sekä työntekijöiden mahdollisuus riittävään palautumiseen työpäivän aikana ja niiden välillä.

Toivomme, että voitte omissa ratkaisuisanne huomioida edellä mainitut varallaoloon liittyvät näkökohdat, jotta sairaankuljetusalan työnantajat pystyvät noudattamaan työsuojeluviranomaisen heille antamia ohjeistuksia.

Johanna Pulkkinen
Tarkastaja

Maija Rinta-Hoiska
Tarkastaja

Jakelu:

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, ensihoidon ja päivystyksen liikelaite
Suomen sairaankuljetusliitto ry
Tehy ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
puh. 0295 018 000
fax 02 254 7751
kirjaamo.lounais@avi.fi
www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22, 20801 Turku

Työsuojelun vastuualue:

Pori
Yrjönkatu 23, 28100 Pori